

Öğrenme-Öğretme Sürecinde Sosyal Medya Kullanımı

Use of Social Media in Learning and Teaching Process

Fırat SARSAR*, Makbule BAŞBAY**, Alper BAŞBAY***

Öz: Sosyal medya ortamlarından Blogger ve Facebook, kullanım kolaylığı ve ücretsiz olması nedeniyle yaygın şekilde kullanılmaktadır. Söz konusu ağların eğitimi desteklemek amacıyla kullanımı ve bu konudaki araştırmaların giderek arttığı dikkate alındığında söz konusu uygulamalara ilişkin bir örnek durumun incelenmesi ve öğrenen tepkilerinin ortaya çıkartılmaya çalışılması önemli görülmektedir. Bu doğrultuda uygulaması 14 hafta süren araştırmanın amacı; öğrenenlerin öğretme-öğrenme sürecinde sosyal medya kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Tek desenli durum çalışması niteliğinde olan bu araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yürütülmekte olan Doktora Formasyon Programı kapsamındaki Gelişim ve Öğrenme dersinde yapılmıştır. Bu dönemde dersi alan ve farklı enstitülerde doktora programlarına kayıtlı 10 erkek ve 8 kadın olmak üzere toplam 18 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırmada veriler anket yoluyla çevrimiçi olarak işlemden önce ve sonra olmak üzere iki aşamada toplanmıştır. Dersler sınıf ortamındaki paylaşımların yanı sıra sosyal medya ortamlarındaki etkinliklerle de yürütülmüştür. Verilerin analizinde nitel veriler için; temalar ve kodlar çalışmanın tasarlanmasından itibaren hem alanyazın, hem çalışmanın amaçları hem de elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur. Elde edilen bulgulara göre beklentiler, sosyal ağlar, öğrenme ortamı, duyuşsal özellikler, öğrenen katkısı ve öğretim elemanı özellikleri ana temaları ortaya çıkmıştır. Bulgulara göre öğrenenlerin tamamının dersle ilgili beklentilerinin karşılandığı; ders etkinlikleri için Facebook kullanımının öğrenenlerin tamamı tarafından olumlu olarak değerlendirildiği; Blogger kullanımının ise öğrenenlerin yarısı tarafından olumlu bulunduğu görülmüştür. Bulgular alanyazınla tutarlı olmakla birlikte, öğretim programlarının tasarlanması aşamasından başlayarak sosyal medyanın öğretim sürecine nasıl dâhil edilebileceği, öğretim işini yürütenler tarafından nasıl işe koşulabileceği üzerinde daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: öğretim, sosyal medya, Facebook, Blogger.

Abstract: Blogger and Facebook as social media environments are two important platforms, because of their popularity, easy to use graphical user interface and free opportunities. The increasing number of research in the literature and the usage of social networking sides for supporting the learning process show that understanding the reflection of learners and investigating the result of a sample of a case are the keys. This 14 weeks study focused on understanding the students' perspective on teaching and learning by supporting social media. This single case study was implemented on the 18 Doctoral students at Ege University, College of Education during the Fall Semester in 2012-2013. Participants were 10 male, 8 female students from various institutions. The data was collected online by using pre and post questionnaires. Descriptive content analysis was conducted; themes and codes were created by the combination of literature, the aim of the research and the collected data of this study. The results of this study showed that there were four main themes such as social networking, affective dimension, active learners, and instructor's characteristics. The results highlighted that all students met their expectations during the course and they had positive attitude towards using Facebook. However, only the half of students thought that Blogger is an useful tool for the course activities. The results are overlapping with literature; however it should be emphasized that it needs more research on how to design the instruction by using social media.

Keywords: teaching, social media, Facebook, Blogger.

*Yrd. Doç. Dr., Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İzmir-Türkiye, e-posta: firat.sarsar@ege.edu.tr

** Doç. Dr., Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İzmir-Türkiye, e-posta: makbule.basbay@ege.edu.tr

*** Doç. Dr., Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İzmir-Türkiye, e-posta: alper.basbay@ege.edu.tr

GİRİŞ

Teknolojinin hızlı gelişimi ve internetin yaygın kullanımı pek çok alanı olduğu gibi insan yaşamını da çok yönlü etkilemekte ve değiştirmektedir. İnternet ve sağladığı olanaklar insanların hızlı ve etkili bir iletişim sürecine girmelerine; aktüaliteyi, çalışma alanlarındaki gelişmeleri, ilgi alanlarını takip edebilmelerine, kendi deneyim ve görüşlerini paylaşmalarına olanak sunmaktadır. Sosyal medya da internetin bu açıdan önemli bir ögesi olarak görülmekte ve günümüz toplumlarında insanların iletişim kurma ve bilgi paylaşma biçimini önemli ölçüde değiştirmektedir. Sosyal medya insanlara kendilerini yansıtmaları, topluluklar oluşturmaları, işbirliği ve paylaşım ortamı yaratmaları için fırsatlar sunmaktadır (Murray, 2008). Alanyazında sosyal medyanın farklı tanımları bulunmakla birlikte, Laird (2014) sosyal medyanın bilgi ve içerik paylaşımıyla, fikir alış-verişiyle, yorumlar ve kişisel mesajlarla meşguliyet sağlayan ve bir topluluk kurmayı amaçlayan yapısı olduğunu vurgulamaktadır. Rao ve Shalini (2013)'de sosyal medyayı, kullanıcı tarafından geliştirilmiş içeriklerin dağıtılması veya çevrimiçi topluluklara katılmasına imkân sağlayan internet ve mobil hizmetleri olarak tanımlamakta olup; bloglar (e-günce), sosyal ağ siteleri, medya paylaşımı gibi servislerin bu hizmetler arasında yer aldığını belirtmektedir.

Günümüzde ve gelecekte görünen odur ki, sosyal medyanın önemli hale geleceği alanlardan biri de eğitimidir. Özellikle yaşam boyu öğrenme anlayışı sosyal medyanın öğrenme-öğretme süreci içindeki yerini daha da önemli hale getirmektedir. Her yaş grubunda ve düzeyde öğrenenlere sunduğu yaygın, kolay ve ücretsiz kullanım olanakları, sosyal destek ve işbirliğini arttırması, akran desteğini sağlaması, daha esnek bir öğrenme ortamı sunması, öğretim ve değerlendirme süreçlerinde daha farklı uygulamalara fırsat vermesi, araştırma sürecini desteklemesi, çok fazla üniversite desteği gerekmeden kullanılabilmesi gibi özellikleri sosyal medyayı eğitimde önemli bir unsur haline getirmektedir (Blackey ve Chew, 2009: akt. Jones, Blackey, Fitzgibbon ve Chew, 2010). Özetle sosyal medya öğrenme-öğretme ortamlarının yapısını değiştirdiği gibi bu ortamların daha geniş kitlelere, zaman ve mekân sınırı olmadan erişimini de kolaylaştırmaktadır.

Sosyal medyanın öğrenen yaşamındaki etkisi düşünüldüğünde eğitim ortamlarını düzenleyenlerin bu etkiye kayıtsız kalması düşünülemez. Hem eğitimcilerin hem de planlayıcıların sosyal medya olanaklarını tanımaları ve öğretimi desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanmaları bu nedenle önemli görülmektedir. Bununla birlikte farklı araştırma desenleri ile sosyal medyanın kullanıldığı öğretim ortamlarına ilişkin verilerin toplanarak analiz edilmesi ve paylaşılması da uygulamaları geliştirmek açısından önemli görülmektedir.

Sosyal medya ortamlarından Blogger ve Facebook yaygınlığı, kullanım kolaylığı ve ücretsiz olması nedeniyle büyük bir öneme sahiptir. Gonzales ve Vodicka (2010) da eğitim amaçlı kullanılacak sosyal ağları kullandı, yararlı, ücretsiz kişisel öğrenme ağları olarak nitelendirmiş ve bu ağlara ilişkin yaptıkları sıralamada Twitter'ı birinci sırada ifade ederken Facebook'u ikinci Blogger'ı da üçüncü sıraya yerleştirmişlerdir.

Facebook, kullanıcıların farklı izin seviyelerinde birbiriyle iletişim kurmasını, gruplara katılmasını ve diğerleri ile kaynak paylaşımını sağlayan çevrimiçi sosyal ağ yazılımıdır (Gonzales ve Vodicka, 2010). Facebook'un diğer sosyal medya araçlarına göre araştırmalarda daha fazla kullanılması sebeplerinden bazıları Facebook'un tanınırlığı, kullanıcı sayısı ve öğrenme ortamı olarak kullanılabilirliği olarak gösterilebilir. Bu bakış açısı çerçevesinde Facebook, öğrenme ortamlarını çeşitlendirmek amaçlı kullanılan bir sosyal medya aracı olarak da kullanılmaktadır (İşman ve Uçun, 2012; Kıcı ve Dilmen, 2014). Facebook'un öğrenme ortamı olarak kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerine dayalı araştırmalar, hem lisans hem de lisansüstü öğrencilerin Facebook'a yönelik olumlu tutum içinde olduklarını göstermektedir (Sarsar ve Harmon 2011). Facebook daha çok iletişim kurmak için kullanılsa da (İşman ve Uçun, 2012; Sarsar ve Harmon, 2012; Selwyn, 2009), öğrenenlerin performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmakta (Sánchez, Cortijo ve Javed, 2014) ve bir derse ek araç olarak kullanılmasının yararlı olacağı vurgulanmaktadır (Tinmaz, 2012). Kıcı ve Dilmen (2014) da

Facebook'un işbirliğine dayalı öğrenme ve problem çözme becerilerini desteklemek için kullanılabilirliğini vurgulamaktadır.

Bloglar ise geleneksel günlüklerin günümüz teknolojisiyle değişmiş; video, resim, ses gibi elektronik olanaklarla gelişmiş hali olup; otomatik olarak arşivlenebilen, kişilerarası bilgi paylaşımı ve öğrenme ortamı sağlayan platformlardır (Arıkan, Sarsar ve Harmon, 2014). Öğrenme ortamı olarak bloglar birçok araştırmada incelenmiş ve bireysel öğrenme olanağı sağladığı için geleneksel sınıf ortamına göre daha bireysel yönetimli ve mekân-zaman sınırı olmayan bir ortam olduğu dile getirilmiştir (Chu, 2014). Özellikle işbirliğine dayalı çalışmalarda ve kendini yansıtmada çok yararlı olduğu (Palloff ve Pratt, 2007); sınıf içi etkileşimi ve birliktelik duygusunu olumlu yönde etkilediği (Atıcı ve Özmen, 2012) araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir. Karaman, Yıldırım ve Kaban (2008), blog, viki, podcast vb. ortamların kullanılması ile ilgili yapmış oldukları çalışmada, bu uygulamaların öğretim ortamlarına etkili öğrenme, bilgi okuryazarlığı, yapılandırmacı problem çözme, bireysel gelişim, sorumluluk alma ve üst düzey düşünme becerilerine katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca aynı çalışmada, araştırmalarda en çok kullanılan uygulamaların bloglar ve vikiler olduğu; bununla birlikte araştırmaların genelde ilköğretim ve lisans seviyesinde yoğunlaştığı vurgulanmıştır. Babur (2010) ise tüm bu olumlu yanlarına karşın bilgisayarların daha çok günlük iletişim amaçlı kullanılması, teknoloji alt yapısı ve bilgi eksikliğinin blog kullanımını olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir.

Sosyal ağların kullanım istatistikleri incelendiğinde pek çok farklı amaçla yoğun biçimde kullanıldığı ve kullanıcı sayılarının gün geçtikçe arttığı görülmektedir. 2014 Yılı üçüncü çeyrek verilerine göre Facebook'un 1,35 milyar kullanıcısı (Facebook, 2014); Blogger'in 619 bin kullanıcısı (BuiltWith, 2014) bulunmaktadır. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesinde okuyan 319 lisans öğrencisi üzerinde yürütülen bir araştırmada da öğrencilerin sosyal medya ortamını yoğun olarak kullandıkları (%86) ve %82,4'ünün Facebook'ta, diğer sosyal ağlardan daha çok zaman harcadıkları görülmektedir (Vural ve Bat 2010). Söz konusu ağların eğitimi desteklemek amacıyla kullanımı ve bu konudaki araştırmaların da hem Türkiye'de hem de dünyada giderek arttığı dikkate alındığında söz konusu uygulamalara ilişkin bir örnek durumun incelenmesi ve öğrenen tepkilerinin ortaya çıkartılmaya çalışılması önemli görülmektedir. Özellikle de bu çalışmada olduğu gibi farklı iki sosyal ağın birlikte aynı ders için kullanıldığı, uygulama etkinliklerinin detaylı biçimde sunulduğu ve bu ortamlara ilişkin öğrenen tepkilerinin derinlemesine analiz edildiği çalışmaların eğitimcilerle fikir verebileceği ve ilgili alanyazını zenginleştirebileceği düşünülmektedir.

Yukarıdaki belirlemeler ışığında bu araştırmanın amacı; öğrenenlerin öğretim-öğrenme sürecinde sosyal medya kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek olarak ifade edilebilir. Bu amaca bağlı olarak araştırma sorusu ise şöyle yapılandırılmıştır: "Sosyal medya ile desteklenen öğretim ortamlarında öğrenenlerin beklentilerinin karşılanma durumu, sosyal medya araçlarına ilişkin görüşleri, duyuşsal özellikler ve öğretmen-öğrenen rolleri nasıldır?"

YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma anlayışına dayalı olarak tek desenli durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Tek desenli durum çalışması belli bir zaman dilimi içinde birçok kanaldan veri toplayarak bir durumun incelendiği ve durum-içerik ilişkisinin hatlarının net olarak belirlendiği analiz sürecidir (Yin, 2009). Ayrıca durum çalışması sebep sonuç ilişkisinin sunulduğu bir araştırma yöntemi olup (Yin, 1993), belli ortamlardaki olaylar üzerinden açıklama çalışmasıdır (Stake, 1995).

Katılımcılar

Araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yürütülmekte olan Doktora Formasyon Programı kapsamındaki Gelişim ve Öğrenme dersinde yapılmıştır. Bu dönemde dersi alan ve farklı enstitülerde doktora programlarına kayıtlı 10 erkek ve 8 kadın olmak üzere toplam 18 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Katılımcıların tamamı bir kişisel bilgisayara sahiptir ve tamamı internete kolaylıkla erişebildiğini ifade etmektedir.

Katılımcılardan ikisi dışındakilerin tümü Facebook hesabına sahiptir. Yalnızca beşinin bir blog hesabı bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler anket yoluyla çevrimiçi olarak işlemden önce ve sonra olmak üzere iki aşamada toplanmıştır. Ankette yer alan sorular araştırmanın amacı ve alanyazın ışığında oluşturulmuş ve program geliştirme ve bilişim teknolojileri alanında üç uzmanın görüşüne sunulmuş ve dönütler ışığında ankete son hali verilmiştir. Anket soruları açık uçlu bir formda düzenlenerek öğrenenlerin görüşlerini yazılı olarak iletebilecekleri bir yapıda tasarlanmıştır. İşlemden önce uygulanan formda öğrenenlerin derse ilişkin beklentileri, dersi alıyor olmakla ilgili duygu ve düşünceleri ile öğrenme ortamında sosyal medya kullanımına ilişkin görüşleri sorulurken; işlemde sonra uygulanan formda beklentilerinin karşılanma durumu, öğrenme ortamında sosyal medya kullanımı ve genel olarak dersi almış olmakla ilgili duygu ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Materyal

Ders sınıf ortamındaki paylaşımların yanı sıra sosyal medya ortamlarındaki etkinliklerle desteklenmiştir. Araştırmacılarından biri aynı zamanda öğretim elemanı rolünü üstlenerek dersi yürütmüştür. Sınıf ortamındaki derslerde anlatma yöntemi dışında tartışma, örnek olay, görüş geliştirme gibi etkileşimli yöntemlere yer verilmiştir. Örneğin ahlak gelişimi konusu işlenirken sınıfta görüş geliştirme tekniği ile örnek senaryolar tartışılırken, sosyal öğrenmede medyadan örnek olaylar sınıfta incelenmiştir. Genellikle yeni bir konuya giriş yapılırken ve kuramların özetlenmesinde anlatma yöntemine yer verilmiştir. Öğrenenler hem sınıf ortamındaki hem de sosyal medya ortamlarındaki etkinliklere katılarak dersin yürütülmesine katkıda bulunmuşlardır. İnternet destekli bir ders olduğundan öğrenenlerin ders gereği kullanılacak sosyal medya ortamlarına bağlanabilmeleri gerekmiştir. Bu amaçla öğrenenler farklı araçlar (bilgisayar, telefon vb) yardımıyla çevrimiçi ders etkinliklerine katılmışlardır. İnternet üzerinden Facebook ve Blogger olmak üzere temel iki öğrenme ortamı kullanılmıştır. Bu ortamların seçilme nedenleri olarak ulaşılabilirlikleri, tanınırlıkları ve kullanım kolaylıkları sayılabilir. Öğrenenlerin bazıları kendi özel hesaplarını kullanırken bazıları bu amaçla yeni bir hesap açarak da öğrenme ortamına katılmışlardır.

Facebook öğrenme ortamı, öğrenenlerin dersten önce öğretici tarafından belirlenen ilgili haftanın öğrenme konusu ile ilgili tartışmalarını, araştırma sorularını yanıtlamalarını, paylaşımlarda bulunmalarını sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Bunun yanı sıra derse yönelik hazırlanmışluklarını arttırmak amacı da güdülmüştür. Bu kapsamda Facebook'ta öğretim elemanı tarafından oluşturulan kullanıcı ile arkadaş olmaları ve bu kullanıcının açtığı gruba katılmaları sağlanmıştır. Facebook ortamında öğrenenlerle gerçekleştirilen tartışmaları düzenli olarak her hafta öğretici kendi hesabından yaptığı bir paylaşım ile gerçekleştirmiştir. Örneğin; bilişsel gelişim konusunun işlendiği haftanın paylaşımı "4 yaşındaki Yağmur, güneş'in akşama kadar gökyüzünde ayakta durmaktan yorulup akşamları evine gittiğini söylüyor :) Sizde de farklı yaşlardayken dünyayı bu kadar farklı mı algılıyorsunuz?" iken ahlak gelişiminin işlendiği hafta Einstein'in "Yeryüzündeki şartların düzelmesi, bilimsel buluşlardan çok ahlaklı bir yaşama düzeninin gerçekleşmesine bağlıdır." sözü olmuştur. Öğrenme kuramları ile ilgili olarak da örneğin bilgiyi işleme kuramı konusunda "Sizce gerçekten "unutmak" mümkün mü?" sorusu ile facebook tartışması başlatılmıştır. Bu şekilde her hafta işlenecek konulara hazırlık niteliği taşıyan ve hafta boyu devam eden Facebook tartışmaları yürütülmüş; bunlar haftalık ders içi etkinliklere taşınarak etkinlikler genişletilmiştir.

Blogger ise öğrenenlerin dersten sonra haftanın konusuyla ilgili olarak Facebook ve sınıf ortamındaki yaşantılara ilişkin yansıtma yazılarını paylaştıkları, sınıf arkadaşlarının yansıtmalarını okuyarak yorumladıkları, ders gereği malzeme ve makale çalışmalarını paylaştıkları sanal bir öğrenme ortamı olarak kullanılmıştır. Öğrenenlerin bu amaçla bir blog hesabı açmaları sağlanmıştır. Yansıtma yazıları her hafta ders bitimi ile Cumartesi gecesi saat 23:59 arasında, yorumlar (her hafta en az iki yazıya) ise bu saatten ders saatine kadar geçen

sürede paylaşılmıştır. Blogger paylaşımları öğrenenlerin hem haftanın konusu ile ilgili tüm yaşantılarını yansıttıkları hem de ders gereği inceledikleri materyalleri paylaştıkları bir ortam sunmuştur.

Öğrenenler internet ortamlarındaki öğrenme etkinlikleri için teknik desteğe ihtiyaç duyduklarında yardım alabilmeleri için bir mail adresi oluşturulmuş ve süreçte yaşanan aksaklıklar anında çözülmeye çalışılmıştır. Sınıf içi etkinliklerin yanında sosyal medya ortamında yürütülen etkinlikler şöyle sıralanabilir:

1. Facebook üzerinden dersin öğretim elemanı tarafından paylaşılan haftalık soruların yanıtlanması, yorumlanması,
2. Her hafta ilgili konu facebook üzerinden ve derste gerçekleşen paylaşımlar yoluyla işlendikten sonra kendi blogunda bir yansıtma yazısı yazılması,
3. Her hafta sınıf arkadaşlarından seçilen en az iki kişinin yansıtma yazısına yorum yazılması,
4. Dersin konularından biri ile ilgili bir materyalin (gazete haberi, anı, karikatür, şarkı, şiir, video vb) kuramlarla ilişkilendirilerek incelenmesi ve blogtan paylaşılması,
5. Dersin konularından biri ile ilgili bir makale incelenmesi, özetlenmesi ve bir yansıtma yazısı ile blogtan sunulması.

Söz konusu etkinlikler öğretim elemanının katılımı ile yürütülmüş ve tüm etkinliklere belirlenen zaman içerisinde geribildirimde bulunulmuştur. Öğrenenlerin sınıf içi ve sosyal medya ortamlarındaki tüm uygulamaları ve etkinlikleri değerlendirme sürecinde dikkate alınmış, ayrıca öğrenenlerin kendilerine yönelik algılarını ortaya koymak amacıyla özdeğerlendirme de kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nitel veriler için; temalar ve kodlar çalışmanın tasarlanmasından itibaren hem alanyazın, hem çalışmanın amaçları hem de elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur. Verilerin analiz edilmesi aşamasının başlangıcında üç araştırmacı ayrı ayrı çalışmış, bu aşamada araştırmacılar veri setinin tekrar tekrar okunması, bütünleştirilmesi, tema ve kodların oluşturulmasını gerçekleştirmişlerdir. İkinci aşama olan alıntı seçimi ve raporlaştırmada ise araştırmacılar bir araya gelerek çalışmışlardır. Bu aşamada tema ve kodların teyit edilmesi ve uzlaşılmayan noktaların çözümlenmesi de gerçekleştirilmiştir. Alıntı seçimi için alıntının temaya uygunluğu, temayı açıklama gücü ve çarpıcılığı ölçüt olarak belirlenmiş araştırmacıların uzlaşya vararak hareket etmesine özen gösterilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmada iç geçerliği artırmak için verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanması ve raporlaştırma aşamalarında tutarlılık sağlanmaya çalışılmış; uygulama öncesi ve sonrası toplanan verilerden elde edilen bulguların ve sonuçların gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı ve tutarlılığı kontrol edilmiştir. Çalışmanın dış geçerliğini sağlamak için; araştırmanın modeli, veri kaynakları, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, bulguların yapılandırılması ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır. Çalışmanın tutarlılığını (iç güvenirliliğini) sağlamak açısından araştırmacılar nitel veri analizinde bazı aşamalarda ayrı ayrı bazı aşamalarda ise bütünleştirmek ve uzlaşmayı sağlamak adına bir arada çalışmışlardır. Elde edilen verilerden daha önce belirtilen ölçütler doğrultusunda alıntılar yapılarak temalar açıklanmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte araştırmacıların rolleri ayrı bir başlıkta açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmanın ham verileri başka araştırmacılar tarafından incelenebilecek biçimde saklanmıştır.

Araştırmacı Rolü

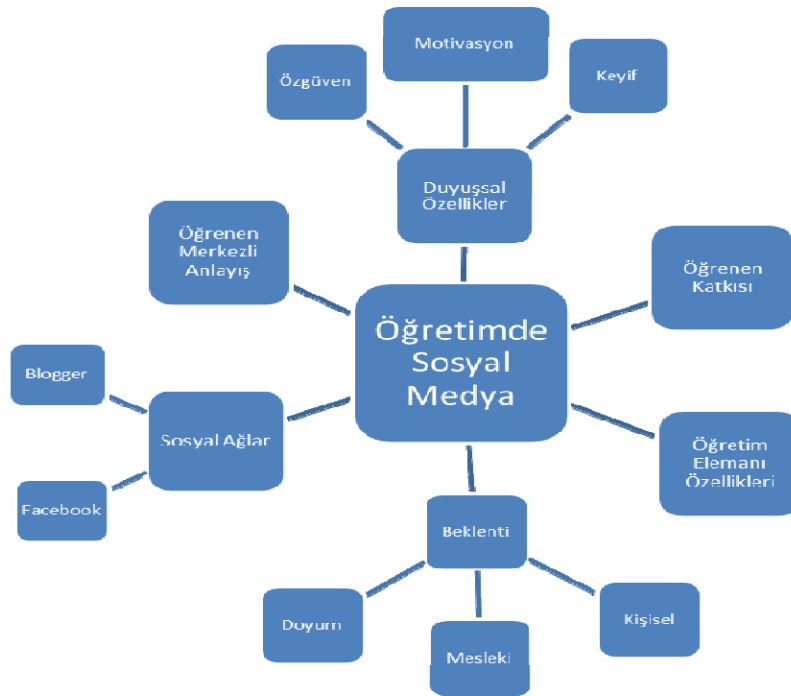
Çalışmada araştırmacılar öğrenme ortamının kurgulanmasında birlikte rol alırken uygulama aşamasında bir araştırmacı ders sorumlusu rolünü üstlenmiş ve sürecin yürütülmesinde

ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI

doğrudan rol üstlenmiştir. Ardından araştırma verilerinin analizinde kurguda olduğu gibi yine araştırmacılar birlikte hareket etmişlerdir. Araştırmacının uygulama sürecinde bağımsız değişken olarak öğrenme ortamında bulunmasının araştırma verileri üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu durumun tüm öğrenenler üzerinde benzer bir etkiye sahip olduğu da çalışmanın sayıltısı olarak ele alınabilir.

BULGULAR

Araştırma bulgulara dayalı olarak beklentiler, sosyal ağlar, öğrenme ortamı, duyuşsal özellikler, öğrenen katkısı ve öğretim elemanı özellikleri ana temaları ortaya çıkmıştır. Bu temalar ve alt temalar Şekil 1’de görselleştirilmeye çalışılmıştır.

Şekil 1. Tematik Yapı

İncelenen niteliksel verilerden elde edilen bulguların bir kısmı sayısallaştırılarak Tablo 1’de sunulmaktadır.

Elde edilen verilere dayanılarak öğrenenlerin tamamının dersle ilgili beklentilerinin karşılandığı; ders etkinlikleri için Facebook kullanımının öğrenenlerin tamamı tarafından olumlu olarak değerlendirildiği; Blogger kullanımının ise öğrenenlerin % 50’si (n=9) tarafından olumlu bulunduğu söylenebilir. Ders döneminin başında öğrenenlerin % 56’sının (n=10) dersle ilgili duygu ve düşüncelerinin olumlu olduğu görülürken olumlu görüşlerin dersin sonunda tüm öğrenenlere taşındığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Niteliksel Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

		f	%
Beklentilerin karşılanma durumu	Evet	18	100
	Hayır	0	0
Facebook kullanımı	Olumlu	18	100
	Olumsuz	0	0
Blogger kullanımı	Olumlu	9	50
	Olumsuz	9	50
Dersin başında dersle ilgili duygu ve düşünceler	Olumlu	10	56
	Olumsuz	8	44
Dersin sonunda dersle ilgili duygu ve düşünceler	Olumlu	18	100
	Olumsuz	0	0

n=18

Öğrenenlerin sürece ilişkin görüşlerine dayalı olarak oluşturulan tematik çerçeve ve bu çerçevede sunulan görüşler; beklentiler, sosyal ağlar, öğrenen merkezli anlayış, duyuşsal özellikler, öğrenen katkısı ve öğretim elemanı özellikleri ana temaları ve ilgili alt temalar altında hem uygulama öncesi hem de uygulama sonrası tepkileri biçimde aşağıda detaylı olarak sunulmuştur.

Beklentiler

Bu tema altında öğrenenler uygulama öncesi beklentilerini dile getirirken uygulama sonrası da beklentilerinin karşılanma durumunu betimlemektedirler. Beklentiler kişisel ve mesleki olarak iki boyutta açığa çıkmaktadır. Bunun yanında beklentilerin karşılanmasının öğrenenler üzerinde yarattığı doyum da yine bu tema altında ele alınmıştır.

Kişisel

Öğrenenler dersten kişisel beklentilere de sahip olduklarını özellikle kendini tanıma, çocukları veya yakınlarıyla ilişkilerini iyileştirme ve farklı bakış açıları geliştirme gibi beklentileri olduğunu dile getirmişlerdir. Örneğin Ö8 beklentisini “Yeni şeyler öğrenme, farklı bir bakış açısı elde etme” şeklinde ifade ederken Ö1 “Gelişim özelliklerinin farkına varmak hem kendimi hem çocuklarımı daha iyi tanımak” şeklinde ifade etmiştir.

Mesleki

Öğrenenler mesleki olarak ise başarı ve verimlilik üzerinde durmuşlardır. Ö4 bu beklentisini “Öğrenci ile daha kolay iletişim kurup daha verimli bir şekilde öğretebilmek” şeklinde, Ö2 ise “Eğitimde profesyonelleşerek mesleğimde daha başarılı ve verimli olabilmek” şeklinde dile getirmektedir.

Doyum

Öğrenenlerin tamamı beklentilerinin karşılandığını ifade ederken pek çoğu beklentilerinin üzerinde kazanımlar elde ettiklerini belirtmişlerdir. Ö7 bu durumu “...hatta beklentilerimin çok üstündeydi” ifadesiyle özetlerken Ö5 “...kesinlikle evet. Bence devam eden bir akademik yaşamda alınması gereken ve bir hoca adayına katkısı olacak çok önemli bir ders.” ifadesi ile dersin gerekliliğine de vurgu yapmaktadır. Öğrenenlerin ifadelerinden beklentilerinin karşılanmasından dolayı doyum elde ettikleri anlaşılmaktadır.

Sosyal Ağlar

Öğrenenler sosyal medyayı öğretme-öğrenme süreci için verimli ve gerekli bulduklarını ifade etmektedirler. Görüşlerde özellikle iletişimi kolaylaştırmasına ve materyal paylaşımı sağlamasına vurgu yapılırken öğrenenler kendilerinin de derslerinde bu ortamı kullanacaklarını belirtmektedirler. Bu tema altındaki görüşler Facebook ve Blogger ortamı için ayrı kodlar altında ele alınmıştır.

Facebook

Öğrenenler ders etkinliklerinin yürütülmesinde Facebook kullanımı hakkında olumlu görüşler belirtirken Ö4 “Herkesin görüşlerini görebilme ve farklı bakış açılarını yakalayabilme şansı tanıdı” ifadesi ile görüşlerin paylaşılmasının olumluluğuna dikkat çekmektedir. Diğer yandan öğrenenler ders dışı saatlerde de ders konularına ilgiyi aktif tuttuğu için Facebook etkinliklerine ilişkin olumlu görüş bildirmişlerdir. Örneğin Ö11 “İlk derste talep edildiğinde gereksiz gelmişti ama sonra derse mesai harcatmanın dersi tekrarı akla getirmenin sosyal ve keyifli bir yolu olduğunu fark ettim.” ve Ö15 “Eğer böyle bir uygulama olmasaydı ders bir gün ile sınırlı olacaktı. Bu sayede aslında öğrenme ortamının dışında sürekli devam eden bir öğrenme ortamı oldu. Aksi takdirde ben dersten bir gün önce ve ders günü dışında kesinlikle ilgili olmazdım.” ifadeleri ile ders dışı zamanlarda da derse ilgiyi artırdığı ve verimli olduğu görüşüne vurgu yapmaktadırlar.

Blogger

Blogger kullanımına ilişkin olarak öğrenenlerin bir kısmı olumlu görüş bildirirken bir kısmı olumsuz görüş bildirmiştir. Olumlu görüş bildirenler okuma yapmaya yönlendirdiği ve materyal paylaşımı sağladığı için verimli bulurken Ö14 bu durumu “Blog sayfamda bir şeyler paylaşabilmek için derste geçen sürenin iki katından fazla araştırma yapmak zorunda kaldım, fakat öğrendiklerimden çok memnun olduğumu da söyleyebilirim.” ifadesi ile dile getirmektedir. Olumsuz görüşler ise daha çok Blogger kullanım zorluğu, daha fazla zaman alması, takip güçlüğü gibi sorunlara odaklanmaktadır. Örneğin Ö12 “Blog kullanımı güzel ancak Facebook kadar aktif, kişiler üzerinde etkili ve sık sık takip edilen bir yapı olduğunu düşünmüyorum.” şeklinde görüş bildirirken, Ö17 Blogger sıkça kullanılmadığına ilişkin “Bloglar çok keyifliydi ancak takip etmekte zorlandım, çok yoğunluk bu yoğunluğun içinde yansıtma yazıları yazmak ödevleri blogtan yapabilmek ancak mümkün oldu. Diğer arkadaşlarımın bloklarını çok sık izleyemedim.” ifadesi ile takip zorluğuna değinmektedir.

Öğrenen merkezli anlayış

Öğrenme ortamının öğrenenler üzerinde yarattığı etki incelendiğinde sosyal medya kullanımının yarattığı aktif katılımın öğrencilerin görüşlerini etkilediği görülmüştür. Ortam öğrenen merkezli olarak betimlenmiştir. Öğrenen merkezli yapının zevkli, samimi, katılımlı ve verimli bulunduğu görülmüştür. Öğrenenlerden Ö2 “Herkesin katılımına ve görüşüne açıktı. Saygılı bir ortamdı ve derslerin akışı ilginç ve zevkliydi.” ve Ö8 “Öğrenme ortamı hayal etmediğim kadar güzeldi. Çünkü aktif bir öğrenim ortamında arkadaşlarla düzeyli ve paylaşımcı bir şekilde derslerimizi işledik.” ifadeleri ile bu durumu dile getirmektedirler. Dersin verimli ve kalıcı öğrenme sağlamasını ise Ö17 “Bu ders hayal ettiğim öğrenme ortamını sağlamadı, çünkü bugüne kadar aldığım hiç bir derste bu kadar verimli konu işlemedim. Yani bu ders hayal ettiğimin ötesinde oldu. Öğrenme geçici değil kesinlikle tam oldu.” sözleri ile somutlaştırmaktadır.

Duyuşsal özellikler

Duyuşsal özellikler teması altında, motivasyon, keyif ve özgüven alt temalarına ulaşılmıştır.

Motivasyon

Öğrenenler öğrenme ortamının onları derse güdülediğini ve öğrenme isteğini artırdığını dile getirmektedirler. Öğrenenlerden Ö17 “Online paylaşımlarda ise oyun gibiydi ya da karşımda bir arkadaşımla sohbet ediyor, yaşadıklarımı paylaşıyor muyum gibi hissettim. Yani öğrenme ortamımız çok içtendi bu da beni çok motive etti.” Ö4 ise “...yorumlar, yazdıklarım ya da paylaştıklarım aldığım geribildirimler (beni motive etti).” ifadesine yer vermiştir. Bunun yanında Ö8 “Öğretim elemanının güncel, hayattan örneklerle konuları pekiştirmesi, aktif bir

şekilde paylaşımlara bizzat kendisi de yorum yapması çok motive edici olmuştur.” sözleri ile sürekli iletişim halinde olmanın dolayısıyla sosyal medya paylaşımlarının motivasyona olan katkısını dile getirmektedirler.

Keyif

Öğrenenlerin tamamı öğrenme ortamının zevkli olduğunu ve etkinliklerden keyif aldıklarını ifade etmektedirler. Örneğin Ö2 “Kesinlikle zevkli ve özgür bir alan. Öğrencinin potansiyelini ve motivasyonunu artırıyor.” ; Ö14 “Öğrendiklerimden çok mutlu oldum, bir bireyin gelişiminin nasıl olduğunu öğrendim.” ve Ö6 “Bu dersi bu yıl, bu sınıf ve bu hocayla aldığım için mutluluk duyuyorum.” sözleri ile sosyal medya kullanımının derse getirdiği farklılığa ilişkin duygularını dile getirmektedirler.

Özgüven

Öğrenenler dersin sonunda özellikle mesleki anlamda özgüvenlerinin arttığını ifade etmektedirler. Örneğin Ö10 “Ders verme konusunda ve öğrencilere davranma konusunda kendimi biraz daha güvenli hissediyorum.” ve Ö18 “Gelişim kuramlarına daha bağlı olarak öğrenme öğretme yapacağımı düşünüyorum.” sözleri ile öğrendiklerinin öğretim sürecindeki özgüvenlerini artırdığına dair ipuçları sunmaktadırlar.

Öğrenen katkısı

Öğrenenler kendilerinin derse olan katkısı konusunda da olumlu görüşler dile getirmişlerdir. Öğrenenler derse olan katkılarını sınıfta ve sosyal medya ortamlardaki paylaşımları ile açıklamaktadırlar. Ö8 “Zaman zaman meslek yüksek okulunda karşılaştığım öğretme zorluklarını da paylaştım. Birlikte çözüm aradık.”, Ö13 “Facebook ve blog'dan yaptığım paylaşımlar ile katkı sağladım.” ve Ö9 “Online etkinlikler ile olumlu bir katkı yapmaya çalıştım, fen bilimleri alanından olduğum için ders içerisinde de konuları yorumlarken farklı bakış açısı kattığımı düşünüyorum.” sözleri ile bu durumu açıklamaktadırlar.

Öğretim elemanı özellikleri

Öğrenenlerin ders başlamadan önce öğretim elemanına ilişkin beklentilerini açıkladıkları görüşlerden onların özellikle öğrenciyi aktif kılan, örneklerle konuyu somutlaştıran, deneyimlerini paylaşan, iletişim becerileri yüksek bir eğitmen olmasını istedikleri anlaşılmaktadır. Bu beklentiler Ö3’ün “Sohbet eder gibi anlatım, tartışmanın içine öğrenciyi çekme ve sonuçları anlaşılabilir şekilde örneklendirme”, Ö20’nin “Bilgi aktarımının yani sıra deneyim aktarımı” ve Ö4’ün “ikili ilişkileri ve konuşma becerisi kuvvetli dikkatimiz dağılmadan derse konsantre olabilmemizi sağlayacak bir öğretim elemanı olması beklentisi içindeyim.” ifadelerinde somutlaşmaktadır. Ders bitiminden sonraki görüşlerinde ise öğrenenlerin tümü beklentilerinin karşılandığını özellikle öğrenme ortamının bazı özelliklerine vurgu yaparak ifade etmişlerdir. Örneğin Ö9 “Öncelikle öğretim elemanının dersi işleyiş yöntemi geleneksel yöntemlerden tamamen farklı bir yöndeydi. Sanırım en çarpıcı özelliği buydu. Aynı zamanda dersin, bir dersten çok sıcak bir ortam içerisinde sanki fikirlerimizi paylaşmak amacıyla toplanmış bir grup gibiydik. Böyle olması kişiler arası iletişimin de kolay kurulmasını sağladı bence :)” ifadesi ile öğrenme ortamına vurgu yaparak bu düşüncesini açıklamaktadır. Ayrıca Ö17 “Hocamız beklentilerimizin ötesini gösterdi bize. Biz sayısalıcılar bir kâğıt bir kalem ve 2 formül olmadan da ders olabileceğini gördük. Hocamız bize tek bir yöntemle değil pek çok yöntemi aynı anda kullanarak dersi işledi ve böylece dersi monotonluktan kurtardı, dikkatimizi sürekli açık tuttu.” ifadesi ile derste farklı yöntem ve tekniklerin kullanımı ve sosyal medyanın öğrenme sürecine dâhil edilmesi yönünde öğretim elemanının sağladığı katkıya vurgu yapmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma bulguları öğrenenlerin tamamının kişisel ve mesleki olarak iki boyutta ifade ettikleri beklentilerinin karşılandığını ve sosyal medyanın öğretme-öğrenme süreci için verimli ve gerekli bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca dersin başında öğrenenlerin yarıya yakınının dersle ilgili duygu ve düşünceleri olumlu iken dersin sonunda tamamı olumlu duygu ve düşüncelerini

dile getirmişlerdir. Bu değişim önemli görülmektedir. Dersin başındaki olumsuz görüşler değişmiş ve dersin güdüleyiciliği, öğrenme ortamının zevkli olması, mesleki anlamda özgüveni desteklediği dile getirilmiştir. Derse ilişkin görüşlerin özellikle de ders sonunda oldukça olumlu olmasında dersin işleniş biçimi ve öğretim sürecinde yer alan etkinliklerin özellikle de sosyal medya paylaşımlarının etkili olduğu söylenebilir. Alanyazında öğrenenlerin öğretim sürecinde sosyal medya kullanımını olumlu olarak değerlendirdikleri yurtiçinde ve yurtdışında pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmayla paralel bir bulgu olarak, Gazi Üniversitesi Ankara Meslek Yüksek Okulunda, Toğay, Akdur, Yetişken ve Bilici (2013) tarafından yürütülen ve 60 öğrenciye bir dönem boyunca aktif olarak sosyal medya ortamı öğrenim desteği sağlanan bir araştırmada sosyal medya ile eğitim süreçlerinin desteklenmesinin öğrenci öğrenmelerinde etkili olduğu, öğrenme süreçlerini kolaylaştırdığı ve eğitim süreçlerini geliştirdiği tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğretim süreçlerini planlarken eğitimcilerin sosyal medya kullanımına daha fazla odaklanmaları, öğrenenleri de bu ortamları kullanmaya teşvik etmeleri önerilebilir.

Araştırma bulgularına dayalı olarak öğrenenlerin sosyal medyanın öğrenme ortamında kullanımına ilişkin keyif alma, doyum sağlama, mesleki ve kişisel olarak katkı elde etmenin yanı sıra başarıya ilişkin de olumlu yönde etkilendikleri görülmüştür. Araştırma bulgularında ortaya konulan sosyal medyanın kullanımının çalışma temposu üzerinde yarattığı olumlu etki dikkate değer görülmektedir. Benzer şekilde Ekici ve Kızılcı (2012) tarafından, Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümü 2. Sınıf öğrencilerinden oluşan 102 katılımcı ile gerçekleştirilen deneysel çalışma sonuçlarına göre de sosyal ağ tabanlı uygulamayı kullanan deney grubu öğrencilerinin akademik olarak geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubu öğrencilerine göre başarılı oldukları gözlenmiştir. Bu bulgular sosyal medya kullanımının öğrenenleri özellikle de ders dışı saatlerde de dersin konularıyla ilgilenmelerini sağlamasına bağlanabilir. Böylece öğrenenler ilgili konuları sadece ders saatinde ve sınava hazırlanırken değil ders dışı saatlerde de düşünmekte, tartışmakta ve okumaktadır.

Öğrenenlerin Facebook ve Blogger kullanımına ilişkin görüşleri ise farklılık göstermektedir. Bu farklılık öğrenenlerin Facebook kullanımını Blogger kullanımına göre daha çok tercih ettikleri yönündedir. Facebook öğrenenlerin tamamı tarafından görüşlerin paylaşılabilmesi ve derse olan ilgiyi ders dışında da yani tüm hafta aktif tutması açısından olumlu bulunmaktadır. Sarsar ve Harmon (2012) Facebook'un öğrenme ortamı olarak kullanımında lisansüstü öğrencilerin olumlu görüşleri olduğunu ancak Facebook'u daha çok iletişim ortamı olarak kullandıklarını tespit etmişlerdir. Bununla birlikte Facebook öğrenme ortamı olarak kullanılırken tasarımda önemli özelliklerinden birinin ise erişilebilirlik olduğunu vurgulamışlardır. Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty (2010) sosyal bir araç olarak Facebook'un üniversite öğrencilerinin sınıf tecrübelerini arttırdığını vurgularken; Mazer, Murphy ve Simonds (2007) ise Facebook'un bir iletişim aracı olarak öğrenen ve öğretmen arasındaki ilişkiyi güçlendirdiğini belirtmiştir. Bu çalışmada da öğrenenler öğretim elemanı ile ilgili görüşlerinde beklentilerinin karşılandığını özellikle öğrenme ortamının bazı özelliklerine vurgu yaparak ifade etmişlerdir. Bu görüşlerde derste farklı yöntem ve teknikler kullanılmasına ve öğrenme ortamının çeşitliliğine vurgu yapılmaktadır. Bu da derste sosyal medya kullanımının öğrenen ve öğretim elemanı arasındaki ilişkiyi artırarak olumlu bir katkı getirdiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında, Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran (2010) tarafından yapılan bir çalışmada sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı incelenmiş ve işbirlikli öğrenme, araştırma, sorgulama, tartışma becerileri, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini desteklemek için Facebook'un materyalleri (video dosyaları, ses dosyaları, resimler, kelime işlemci, tablolar, sunu, veritabanı ve diğer türdeki belgeleri içeren web siteleri) paylaşmak, gündelik olayları, haberleri, kişileri veya grupları takip etmek, tartışma ortamlarına dahil olmak için etkili bir şekilde kullanılabilmesi vurgulanmıştır.

Blogger kullanımının ise öğrenenlerin yarısı tarafından olumlu bulunduğu; olumlu görüş bildirenlerin okuma yapmaya yönlendirmesi ve materyal paylaşımı sağlaması noktalarına değinirken olumsuz görüşlerin daha çok kullanım zorluğu, daha fazla zaman alması, takip güçlüğü gibi sorunlara odaklandığı görülmüştür. Bu durumun öğrenenlerin Blogger ortamı ile ilgili yaşantılarıyla ilgili olduğu düşünülebilir. Öğrenenlerin çoğunun daha önce Blogger

kullanmamış olması onların bu ortamı tanımadıkları sonucunu ortaya çıkartmaktadır. Bu nedenle öğrenenlerin kendilerine daha kolay gelen ve daha çok kullandıkları ortamlarda kendilerini daha rahat hissetmeleri doğal bir sonuç olabilmektedir. Gonzalez (2013) de yapmış olduğu çalışmada blog kullanıcılarının hem Facebook hem de Blogger hesaplarına giriş yapmalarını şart koşarken, günlük hayatlarında blog kullanıcılarının da Facebook kullanımının Blogger kullanımına göre daha fazla olduğunu belirtmiştir. Benzer biçimde Jackling, Natoli, Siddique ve Sciulli (2015) de çalışmalarında blogger kullanmayı şart koştukları bir öğretim ortamının sonucunda öğrenenlerin görüşlerindeki kararsızlığı dile getirmişlerdir. Buradan hareketle öğrenenlerin daha sık kullandıkları ortamların öğretim sürecinde daha kolaylıkla işe koşulabileceğini söylemek mümkündür. Ancak blogların öğretimde kullanımında daha farklı yollar denenmesi veya kullanım sıklığının öğrenenleri zorlamayacağı bir düzeyde tutulması ile bu çalışmada da dile getirilen olumsuzlukların üstesinden gelinebileceği düşünülmektedir. Jackling, Natoli, Siddique ve Sciulli (2015) de çalışmalarında blogların özellikle yansıtıcı öğrenme deneyimi açısından önemli olduğunu vurgulamaktadırlar. Pursel ve Xie (2014) ise bloglarla ilgili olarak farklı disiplinlerdeki öğrencilerin farklı tutum ve alışkanlıklara sahip olabileceklerini belirtmektedirler. Çalışma grubunda yer alan öğrenenlerin farklı disiplinlerden geldiği düşünülürse bu bulgu daha anlaşılabilir hale gelecektir. Bununla birlikte Neira-Piñeiro (2014) çalışmalarının sonucunda blog oluşturmanın öğrenenlerin dijital ortamlarda iletişim becerilerini geliştirdiği, motivasyonu arttırdığı, bağımsız öğrenmeye ve bilgi paylaşımıyla oluşan akran etkileşimine cesaretlendirdiğini vurgulamışlardır. Buna dayanarak blogların kimi sınırlı yanlarına rağmen öğretimi zenginleştiren araçlar olarak kullanılmaya ve araştırılmaya devam edilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Öğrenenlerin derse kendi katkılarını da sınıfta ve sosyal medyadaki paylaşımları ile açıklamaları önemli görülmektedir. Böylece ders içeriği ile daha fazla ilgilendikleri ve kaynaştıkları ifade edilebilir. Öğretme-öğrenme sürecinde işe koşulan öğrenen merkezli ve sosyal medya destekli yapının zevkli, samimi, katılımlı ve verimli bulunduğu öğrenen görüşlerinden anlaşılmaktadır. Bu durum sosyal medyanın öğretim amacı ile daha farklı biçimlerde, farklı araçlarla, farklı öğrenen düzeyi ve farklı öğretim içerikleri ile çalışılması ve değerlendirilmesi ihtiyacını açığa çıkarmaktadır.

Öğretim programlarının tasarlanması aşamasından başlayarak sosyal medyanın öğretim sürecine nasıl dahil edilebileceği, öğretim işini yürütenler tarafından nasıl işe koşulabileceği üzerinde daha fazla çalışılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla birlikte öğretim işiyle uğraşanların bu gibi sosyal medya araçlarını kullanmaya ilişkin beceri ve tutumlarının incelenmesi ve geliştirecek önlemlerin alınması da önemli görülmektedir. Sosyal medya günümüz yaşamında diğer medya kanallarından çok daha fazla kullanılan bir ortam yaratmaktadır. Öğrenenlerin yaşamında sosyal medyanın yeri düşünüldüğünde eğitimin bu ortamı değerlendirmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle eğitimcilerin sosyal medyayı öğretim sürecini desteklemek amacıyla kullanmaya özendirilmeleri ve bu sürecin kolaylaştırılması önemli görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Arikan, Y. D., Sarsar, F., & Harmon, S. (2014, March). Facebook vs. Blogs in Education: A study for creating an opinion scale. In Society for Information Technology & Teacher Education International Conference (Vol. 2014, No. 1, pp. 1169-1171).
- Atıcı, B., ve Özmen, B. (2012). Blog kullanımının sınıf topluluğu duygusuna etkisi. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 3(1).
- Babur, A. (2010). *Eğitimde bir günlük uygulaması: Weblog!* Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı, 329-336. Muğla: Muğla Üniversitesi.
- BuiltWith (2014, November). *Blogger usage statistics*. Retrieved from <http://trends.builtwith.com/cms/Blogger>.
- Chu, R. J. (2014). Empowerment online: Feminist adult learning strategies. *Creative Education*, 05(03), 141-144. doi:10.4236/ce.2014.53022

- Ekici, M., ve Kıyıcı, M. (2012). Sosyal ağların eğitim bağlamında kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2), 156-167.
- Facebook (2014, December). *Facebook reports third quarter 2014 results*. Retrieved from <http://investor.fb.com/releasedetail.cfm?ReleaseID=878726>.
- Gonzales, L., & Vodicka, D. (2010). Top ten internet resources for educators. *Leadership*, 39 (3), 8-37.
- Gonzalez, A. R. (2013). *The Blogger Family: the creation of an online community*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (Unpublished Master Thesis). Department of Sociology California State University, Sacramento.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., ve Madran, R. O. (2010). *Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı*. XV. Türkiye'de İnternet Konferansı, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.
- İşman, A., ve Uçun, K. (2012). Objectives of the students use general and vocational education students to Facebook. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 1-10.
- Jackling, B., Natoli, R., Siddique, S., & Sciulli, N. (2015). Student attitudes to blogs: a case study of reflective and collaborative learning. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 40 (4), 542-556.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., & Chew, E. (2010). Get out of my space! *Computers & Education* 54 (3), 776-782.
- Karaman, S., Yıldırım, S., ve Kaban, A. (2008). *Öğrenme 2.0 yaygınlaşıyor: WEB 2.0 uygulamalarının eğitimde kullanımına ilişkin araştırmalar ve sonuçları*. XIII. Türkiye'de internet konferansı. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Kııcı, D., ve Dilmen, N. E. (2014). Sosyal paylaşım ağlarının işbirlikli öğrenmede kullanımı: bir Facebook uygulaması. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 11 (41), 343-355.
- Laird, T. (2014). *Using social media in education for classroom teaching, student learning, and educator professional development*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi. (Unpublished Master Project). Queen's University, Kingston, Ontario, Canada.
- Mazer, J., Murphy, R., & Simonds, C. (2007). I'll see you on 'Facebook': The effects of computer-mediated teacher self-disclosure on student motivation, affective learning, and classroom climate. *Communication Education*, 56 (1), 1-17.
- Murray, C. (2008). Schools and social networking: Fear or education? *Synergy Perspectives: Local*, 6 (1), 8-12.
- Neira-Piñeiro, M. D. R. (2014). Reading and writing about literature on the Internet. Two innovative experiences with blogs in higher education. *Innovations in Education and Teaching International*. doi: 10.1080/14703297.2014.900452.
- Palloff, R. M., & Pratt, K. (2007). *Building online learning communities: effective strategies for the virtual classroom (2nd ed.)*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Pursel, B. K., & Xie, H. (2014). Patterns and pedagogy: Exploring student blog use in higher education. *Contemporary Educational Technology*, 5 (2), 96-109.
- Rao, A. V., & Shalini, P. (2013). Social media and its impact on generation next. *International Journal of Logistics & Supply Chain Management Perspectives*, 2 (4), 647-654.
- Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., & Witty, J. V. (2010). Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *The Internet and Higher Education*, 13 (3), 134-140.
- Sánchez, R.A., Cortijo, V., & Javed, U. (2014). Students' perceptions of Facebook for academic purposes. *Computers & Education*, 70, 138-149.
- Sarsar, F., & Harmon, S. (2011). *Facebook as an online learning environment: perceptions of undergraduate students*. Proceedings in Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, 1, 715-720.
- Sarsar, F., & Harmon, S. W. (2012). *Facebook as a learning environment (FOLE): graduate students' perspectives*. Proceedings in Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, 1, 3759-3763.

- Selwyn, N. (2009). Face working: exploring students' education-related use of Facebook. *Learning, Media and Technology*, 34 (2), 157.
- Stake, R. E. (1995). *The Art of Case Study Research*. Thousand Oaks; London: SAGE.
- Tınmaz, H. (2012). Social networking websites as an innovative framework for connectivism. *Contemporary Educational Technology*, 3 (3), 234-245.
- Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken, İ. C., ve Bilici, A. (2013). *Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir MYO deneyimi*. Akademik Bilişim Konferansı, Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Vural, Z. B. A., ve Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yasar University*, 20 (5), 3348-3382.
- Yin, R. K. (1993). *Applications of case study research*. London: Sage.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: design and methods* (4th ed.). Los Angeles, Calif: Sage Publications.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The main philosophy of social media is to assist to connect to the content as well as reaching, creating, sharing and using the content for particular purposes such as educational settings. Social media have started to be used in education by the instructors who would like to enhance their classroom activities via online opportunities during the last few years. The main reason of using social media in education is not only to keep pace with students' daily routine but also to make the teaching and learning process more fun and effective. There are many studies to understand why the main reasons of students for using social media (Sarsar and Harmon, 2011; 2012). It can be foreseen that social media is getting an important part of learning process especially long life learning process. Today, there are many social media tools such as Facebook, YouTube, Blogger and so on. Some of the most common social media tools in education are Facebook and Blogger. Therefore these two social media tool were selected in this study for supporting and facilitating the course. The aim of this study is to understand students' views on using social media (Facebook and Blogger) by supporting face to face classroom activities. This 14 weeks study focused on understanding the students' perspective on teaching and learning by supporting social media, the role of students and instructor during the process, attitudes towards social media and students' expectations.

Method

This qualitative single case design study was conducted during the development and learning course at Ege University Faculty of Education Doctoral Program in the fall semester of the 2012-2013 academic year. There were 18 (10 male, 8 female) doctoral students as the participants of this study. Research data was collected by pretest and posttest at the beginning and end of the course. There were open-ended questions which were focused on understanding students' expectations, thoughts, attitudes and purpose of using social media. This course was carried out with the traditional (face to face) and online (social media) activities. Students contributed the course by attending activities in both traditional and social media. Mainly two social media tools used during this study: Facebook and Blogger. Facebook in the current study was used for starting the course discussion before the course, answering the questions and sharing the ideas. Blogger was used for writing their weekly reflections about the course, reading and writing comments on their classmates' reflections and sharing material and articles related the course. Descriptive qualitative analysis was adopted and three researchers worked separately and independently for analyzing the data. The data theme were determined by the combination of the researchers' data analysis and the literature.

Result and Discussion

According to the results, main themes such as expectations, social network, learning environment, affective characteristics, learners' contribution and instructor properties' were emerged. The results highlighted that the personal and professional expectations of all learners were met, and social network was defined as an effective and important tool for the teaching-learning process. Although at beginning of the course, only the half of the learners' thoughts and attitudes were positive, at the end of the course all learners' thought and attitudes were turned out to be positive. This change is one of the important results of this study. At this point, it should be pointed that the way of teaching the course and using the social media as an educational supportive tool helped might help to change students' attitudes toward the course. Due to the research results, it showed that using social media in learning affected learners' enjoyment, satisfaction as well as personal and professional contribution during the course. There are some studies which shows that learners have positive views' for using social media in learning process (Toğay, Akdur, Yetişken & Bilici, 2013; Ekici & Kıyıcı, 2012).

The other result of this study showed that there was a different in using of Facebook and Blogger; learners preferred to use Facebook more than Blogger. Facebook was a useful tool for sharing the ideas, maintaining their attention to the course and continuing the learning process out of the classroom during the semester. Learners highlighted that the expectations for instructors, while emphasizing on some of the features of the learning environment, were met.; this showed that social media as a supportive educational tool might help to increase the interaction between instructor and learners. This result are being supported some studies in the literature (Sarsar & Harmon, 2012; Roblyer, McDaniel, Webb, Herman, & Witty, 2010; Mazer, Murphy & Simonds, 2007; Gülbahar, Kalelioğlu & Madran, 2010). The usage of Blogger as an educational tool for supporting teaching and learning process was found effective tool by the half of the participants. This might be the reason not to have enough learners' experiences in using Blogger for particular purpose.

During the course, it was observed that learners brought the ideas to the classroom from the discussions in the social media environment which was used for a supportive tool of this course. It showed that they were interested in the content in both classroom setting and social media setting and combined this two contents together. Learners also mentioned that social media supported learning environment helped them to be more involved and more active learners in an effective way. This highlighted the need of using and evaluating different social media tools by integrating different strategies, inviting different levels of learners and creating different contents. It is also needed to have more studies about how to integrate the social media as a learning tool by the starting point of instructional design phase. At this point, it is very important to increase awareness of social media as a learning environment by investigating, understanding and improving the instructors' skills and attitudes towards social media.